

Rundskriv 2025-4

Dato: 01.07.2025

Erstatter rundskriv: 2023-42

Forskrift om tilskudd til utgifter ved fôring og flytting som følge av manglende konvensjon mellom Norge og Sverige om reinbeite - Kommentarer til regelverk

Kommentarer og utdypende forklaringer til forskrift om tilskudd til utgifter ved fôring og flytting som følge av manglende konvensjon mellom Norge og Sverige om reinbeite.

Innhold

Innledning	3
Oversikt over endringer	3
Forskriftsendringer som følge av reindriftsavtalen 2024/2025	3
Forskriftens bestemmelser	4
§ 1. Formål	4
Kommentarer til bestemmelsen	4
§ 2. Generelle vilkår	4
Kommentarer til bestemmelsen	4
§ 3. Beregning av tilskudd til fôring	5
Kommentarer til bestemmelsen	5
§ 4. Beregning av tilskudd til flytting	6
Kommentarer til bestemmelsen	6
§ 5. Begrensning i tilskuddet	6
Kommentarer til bestemmelsen	7
§ 6. Søknad og dokumentasjon	8
Kommentarer til bestemmelsen	8
§ 7. Opplysningsplikt og kontroll	8
Kommentarer til bestemmelsen	9
§ 8. Retting av feilutbetalinger	9
Kommentarer til bestemmelsen	9

§ 9. Avkorting mv.....	12
Kommentarer til bestemmelsen	12
§ 10. Innkreving av tilbakebetalings- eller avkortingsbeløp	16
Kommentarer til bestemmelsen	16
§ 11. Klageadgang	17
Kommentarer til bestemmelsen	18
§ 12. Ikrafttredelse	18
Kommentarer til bestemmelsen	18

Innledning

Ordningen er regulert i [forskrift om tilskudd til utgifter ved føring og flytting som følge av manglende konvensjon mellom Norge og Sverige om reinbeite](#).

Forskriften er fastsatt med hjemmel i reindriftsavtalen og reindriftsloven § 82a.

Kommentarene her er gitt til forskriften etter endringer som følge av reindriftsavtalen for 2024/2025, gjeldende fra 1. juli 2024.

Oversikt over endringer

Forskriftsendringer som følge av reindriftsavtalen 2024/2025

§ 3 – Beregning av tilskudd til føring

Satsen for tilskudd til føring av rein er økt fra 450 kr til 480 kr pr rein.

§ 4 – Beregning av tilskudd til flytting

Satsen for tilskudd til flytting av rein har økt fra 0,25 kr til 0,26 kr pr kilometer.

Forskriftens bestemmelser

§ 1. Formål

Tilskuddet skal bidra til å kompensere for deler av kostnadene som berørte distrikter, siidaer og siidaandeler er påført som følge av manglende konvensjon om reinbeite mellom Norge og Sverige.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til utgifter ved føring og flytting som følge av manglende konvensjon mellom Norge og Sverige om reinbeite](#) (Lovdata)

Kommentarer til bestemmelsen

Bestemmelsen gir informasjon om formålet med ordningen. Hvis det oppstår tvil ved tolkning av de andre bestemmelsene i forskriften, kan formålet brukes som relevant tolkningsmoment.

§ 2. Generelle vilkår

Tilskudd kan innvilges distrikt, siida, siidaandel eller reineier som hadde rett til reinbeite i Sverige etter den opphevede reinbeitekonvensjonen 9. februar 1972 nr. 1 til føring og/eller flytting av rein, frakt av reinfôr samt andre nødvendige tiltak knyttet til føring og flytting av rein dersom:

1. Søker er forhindret fra å bruke sine tradisjonelle vinterbeiteområder på grunn av manglende reinbeitekonvensjon, eller
2. søker er påført merutgifter som følge av de velger å benytte sine tradisjonelle vinterbeiteområder i Sverige.

Transportør og transportmiddel som benyttes til fraktoppdragene må ha nødvendige offentlige godkjenninger for å kunne transportere levende rein.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til utgifter ved føring og flytting som følge av manglende konvensjon mellom Norge og Sverige om reinbeite](#) (Lovdata)

Kommentarer til bestemmelsen

Første ledd: Hvem har rett til tilskudd og hva kan tilskuddet ytes til

[Tilskudd kan innvilges dem som har hatt beiterett i Sverige tidligere](#)

For å få tilskudd etter forskriften, må søker ha hatt rett til reinbeite i kraft av den opphevede reinbeitekonvensjonen. Dette er reineiere, siidaandeler og siidaer tilhørende følgende distrikter:

- Balvatn, Saltfjellet, Ildgruben og Byrkije i Nordland
- Helligskogen, Hjertind/Altevatn og Gielas i Troms.

Bestemmelsen er uttømmende, slik at ingen andre enn de nevnte distriktene har rett til tilskudd etter denne ordningen.

[Tilskuddet innvilges til føring, flytting, frakt og andre nødvendige tiltak](#)

Tilskudd etter konvensjonsforskriften kan bare innvilges til føring og flytting av rein, samt nødvendige tiltak i forbindelse med føring og flytting.

«Andre nødvendige tiltak» gjelder alle typer tiltak som er nødvendige for å gjennomføre føring og

flytting av reinen, eller er egnet til å forbedre/ redusere kostnader ved føring og/eller flytting. I tillegg til frakt av reinfôr som er spesielt nevnt i bestemmelsen, kan slike tiltak være innkjøp av føringsskjelker for å kunne spre fôret raskere og spare utgifter til innkjøp av fôr, bygging av midlertidig gjerde for å forenkle flytting mv.

Forhindret fra å bruke tradisjonelle områder eller påført merutgifter

Tilskudd kan bare innvilges til distrikter som er

- forhindret fra å bruke sine tradisjonelle områder i Sverige som følge av den opphørte reinbeitekonvensjonen. Med «forhindret» mener vi at distriktet må være helt avskåret fra å bruke sine tradisjonelle områder i Sverige.
- påført merutgifter som følge av at de velger å benytte sine tradisjonelle vinterbeiteområder i Sverige. Slike tilfeller kan være der et distrikt har inngått avtale om bruk av områder på svensk side, men der de ikke kan bruke hele området og derfor må føre reinen i tillegg.

Andre ledd: Tilleggsvilkår

I andre ledd stilles det tilleggsvilkår til den som søker om tilskudd til flytting av rein.

De nødvendige godkjenningene kan være godkjenning av transporthenger/lastebil fra Mattilsynet til frakt av levende rein mv. I henhold til Mattilsynets regelverk, er det kun ved transport av levende rein i tidsrom på åtte timer eller lengre at det er et krav om slik godkjenning. Mer informasjon om Mattilsynets godkjenninger finnes på www.mattilsynet.no.

§ 3. Beregning av tilskudd til føring

Tilskudd til føring av rein utgjør 480 kroner per rein.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til utgifter ved føring og flytting som følge av manglende konvensjon mellom Norge og Sverige om reinbeite](#) (Lovdata)

Kommentarer til bestemmelsen

Ved behandling av søknader som kun gjelder føring av rein, skal satsen på 480 kroner ganges med antall rein det søkes tilskudd for, begrenset oppad til det antall rein som distriktet hadde rett til å ha på konvensjonsbeite.

For søknader som gjelder føring og andre nødvendige tiltak kan det totale tilskuddet som søker får innvilget ikke overstige det beløpet som distriktet kunne ha fått innvilget på bakgrunn av det maksimale antall rein distriktet kunne ha på konvensjonsbeite.

Dette kan illustreres med følgende eksempel:

Distrikt A søker om tilskudd til føring av 1200 rein og dekning av utgifter til andre nødvendige tiltak på 150 000 kroner. I henhold til konvensjonen hadde distrikt A rett til å ha 1500 rein på konvensjonsbeite.

Tilskuddet blir beregnet slik

- 1200 rein x kr 480 = kr 576 000
- andre nødvendige tiltak = kr 150 000

- totalt omsøkt = kr 726 000
- maksimal utbetaling = kr 720 000 (det maksimale tilskuddet distriktet kan oppnå for føring av 1500 rein = 1500 x kr 480).

§ 4. Beregning av tilskudd til flytting

Tilskudd til flytting av rein utgjør 0,26 kroner per rein per kilometer.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til utgifter ved foring og flytting som følge av manglende konvensjon mellom Norge og Sverige om reinbeite](#) (Lovdata)

Kommentarer til bestemmelsen

Fra og med driftsåret 2024/2025 utgjør maksimalsatsen for tilskudd til flytting 0,26 kroner per rein per kilometer. Landbruksdirektoratet beregner tilskuddet ved at 0,26 ganges med antall rein som er fraktet og totalt antall kilometer til og fra beiteområder i Sverige.

Dette kan illustreres med følgende eksempler:

- **Eksempel 1:**
  - Distrikt A har fraktet 800 rein til og fra beiteområder i Sverige der de har avtale om beite med sameby B. Fraktavstand er 380 km en vei.
    - Tilskuddet blir beregnet slik:
      - $0,26 \text{ kroner} \times 800 \text{ rein} \times (380 \text{ kilometer} \times 2) = 158\,080 \text{ kroner}$.
- **Eksempel 2:**
  - Distrikt C har fraktet 650 rein til beiteområder i Sverige, og 620 rein tilbake. Fraktavstand er 450 km en vei.
    - Tilskuddet blir beregnet slik:
      - Til Sverige: $(0,26 \text{ kroner} \times 650 \text{ rein} \times 450 \text{ kilometer}) = 76\,050 \text{ kroner}$
      - Fra Sverige: $(0,26 \text{ kilometer} \times 620 \text{ rein} \times 450 \text{ kilometer}) = 72\,540 \text{ kroner}$
      - Tur/retur = $76\,050 \text{ kroner} + 72\,540 \text{ kroner} = 148\,590 \text{ kroner}$.

§ 5. Begrensning i tilskuddet

Tilskudd kan ikke innvilges for reintall utover det reintallet det enkelte distrikt hadde lov til å ha på beite i henhold til opphevet reinbeitekonvensjon.

Dersom søker er siida, siidaandel eller reineier, beregnes tilskuddet forholdsmessig ut fra søkers reintall, distriktets reintall og reintallet distriktet hadde lov å ha på vinterbeite i Sverige i henhold til opphevet reinbeitekonvensjon.

Tilskudd til flytting skal samordnes med annen finansiering av transport, for eksempel tapsreduserende tiltak, jf. [forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak § 5](#) andre ledd bokstav a.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til utgifter ved foring og flytting som følge av manglende konvensjon mellom Norge og Sverige om reinbeite](#)

[Sverige om reinbeite](#) (Lovdata)

Kommentarer til bestemmelsen

Paragraf 5 inneholder bestemmelser om begrensning i tilskuddet som tidligere fantes i § 2 tredje til femte ledd. Bestemmelsene ble flyttet til ny paragraf fra driftsåret 2022/2023 for å gi bedre sammenheng i regelverket.

Første ledd: begrensning i antall rein

Søker kan ikke få tilskudd for flere rein enn det som distriktet søker tilhører hadde rett til å ha på konvensjonsbeite da konvensjonen gjaldt. Søker kan ha inngått en avtale om flytting av en del av flokken og valgt at resten av flokken skal føres.

I slike situasjoner må det totale antall rein det gis tilskudd for være innenfor det maksimale antall rein som distriktet kunne ha på konvensjonsbeite. Ved vurderingen av hvordan tilskuddet skal innvilges, må det ses hen til den løsningen som er økonomisk mest gunstig for søker.

Dette kan illustreres ved følgende eksempler:

- Distrikt A søker om tilskudd til føring av 2000 rein. Etter konvensjonen hadde distriktet rett til å ha 1500 rein på konvensjonsbeite. Det maksimale antall rein det kan innvilges tilskudd til er 1500 rein.
- Distrikt B søker om tilskudd til føring av 1100 rein og flytting av 980 rein. I henhold til konvensjonen hadde distrikt B rett til å ha 1600 rein på konvensjonsbeite. Her vil det bli innvilget tilskudd til føring av 1100 rein og flytting av 500 rein, fordi dette gir den mest gunstige løsningen for søker.

Andre ledd: flere søkere i samme distrikt

Andre ledd inneholder regel om samordning av tilskudd når både reinbeitedistriktet og enkelte siidaer/siidaandeler/reineiere innenfor det samme distriktet søker om tilskudd til føring og flytting.

Hvis både distriktet og siida/siidaandel/reineier søker om tilskudd, vil tilskuddet bli beregnet slik:

- for reinbeitedistriktet: (distriktets reintall minus reintallet til siida/siidaandel/reineier x det maksimale reintall distriktet kunne ha på konvensjonsbeite) : distriktets reintall
- for siida/siidaandel/reineier: (siidaandelens reintall x det maksimale reintall distriktet kunne ha på konvensjonsbeite) : distriktets reintall.

Dette kan illustreres med følgende eksempel:

- Distrikt A kunne tidligere ha maksimalt 1500 rein på konvensjonsbeiter (når den opphevede reinbeitekonvensjonen fortsatt gjaldt). Distriktet søker om tilskudd til føring av 1600 rein, som er distriktets reintall per 31. mars. Samtidig søker en siidaandel i distriktet om føring av sine 400 rein.
  - Totalt kan distriktet (inkludert siidaandelen) maksimalt få 720 000 kroner (1500 rein x 480 kroner) i tilskudd til føring.
  - Siidaandelens andel av distriktets totale reintall er 25 prosent $[(400/1600) \times 100]$, og siidaandelen har derfor krav på 25 prosent av tilskuddet distriktet maksimalt kan få. Tilskuddet fordeles slik
    - for reinbeitedistriktet:

- $(0,75 \times 720\,000) = 540\,000$ kroner (75 prosent av 720 000 kroner)
- for siidaandelen:
  - $(0,25 \times 720\,000) = 180\,000$ kroner (25 prosent av 720 000 kroner)
- Totalt tilskudd til distriktet = 540 000 kroner (distriktet) + 180 000 (siidaandelen) = 720 000 kroner

§ 6. Søknad og dokumentasjon

Søknad sendes til Landbruksdirektoratet innen 31. mars. Dokumentasjon på at transportøren har nødvendige godkjenninger for transport av levende rein må vedlegges søknaden.

Søker må levere regnskap med dokumentasjon for kostnadene knyttet til det omsøkte tiltaket innen 1. juli.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til utgifter ved foring og flytting som følge av manglende konvensjon mellom Norge og Sverige om reinbeite](#) (Lovdata)

Kommentarer til bestemmelsen

Første ledd: Søknad og dokumentasjon

Søknaden skal sendes til Landbruksdirektoratet innen 31. mars det driftsåret søknaden gjelder.

Som vedlegg til søknad om tilskudd til flytting må søker levere dokumentasjon på at transportør har nødvendige godkjenninger for transport av levende rein, se kommentarer til § 2 – andre ledd-tilleggsvilkår.

Andre ledd: Regnskap

Søker må levere regnskap med dokumentasjon på utgiftene innen 1. juli etter driftsåret. Hvis et distrikt for eksempel har søkt om tilskudd for driftsåret 2023/2024, må dokumentasjon på utgiftene og regnskap sendes inn innen 1. juli 2024.

I henhold til tidligere praksis i direktoratet, er ikke manglende innsending av dokumentasjon innen 1. juli alene grunnlag for å kreve tilskuddet tilbake.

§ 7. Opplysningsplikt og kontroll

Mottakere av tilskudd etter denne forskriften plikter å gi alle opplysninger som reindriftsmyndighetene finner nødvendig for å kunne forvalte tilskuddordningene, eller for å kunne oppfylle reindriftsavtalen.

Reindriftsmyndighetene fører tilsyn med at utbetalinger av tilskudd er riktige, og har adgang til all bokføring, korrespondanse og opptegnelser som vedkommer tilskuddet. For virksomheter som er pålagt revisjonsplikt kan det kreves revidert regnskap over utgiftene.

Reindriftsmyndighetene kan foreta stedlig kontroll hos tilskuddsmottakeren.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til utgifter ved foring og flytting som følge av manglende konvensjon mellom Norge og Sverige om reinbeite](#) (Lovdata)

Kommentarer til bestemmelsen

Første ledd: Opplysningsplikt

Etter denne bestemmelsen kan Landbruksdirektoratet bare kreve opplysninger som er relevante for saksbehandlingen i den konkrete saken/forvaltningen av tilskuddsordningen. Som oftest vil slike opplysninger være bakgrunn som er nødvendig for å fatte riktig tilskuddsvedtak og dokumentasjon som gjør det mulig å kontrollere at tilskuddet vil bli brukt i samsvar med vedtaket.

Reindriftsmyndighetene kan ikke fremtvinge at søker oppfyller opplysningsplikten. Ved krav om å gi opplysninger etter § 7 må saksbehandler vise til forvaltningsloven § 14. Den som får vedtak med pålegg om opplysninger, kan påklage vedtaket hvis han eller hun er uenig i det. Klager må fremsette klagen skriftlig eller muntlig innen tre dager fra pålegget er mottatt. Landbruksdirektoratet må gi informasjon til søker om klageadgang samtidig med pålegget om å gi opplysninger.

Andre ledd: Tilsyn med tilskuddsutbetalingene

Landbruksdirektoratets adgang til å føre tilsyn med at tilskuddsutbetalinger er riktige har sitt opphav i Reglement for økonomistyring i staten § 15 andre ledd.

Før Landbruksdirektoratet gjennomfører slike kontroller må direktoratet fatte pålegg og opplyse om hjemmelen og klageadgangen, slik det er omtalt i punkt «Opplysningsplikt».

Tredje ledd: Stedlig kontroll

Landbruksdirektoratet må foreta en individuell vurdering av om stedlig kontroll er nødvendig i den enkelte saken, fordi dette er et mer inngripende tiltak enn krav om innsending av opplysninger.

Avtalepartene har under forskriftsmøtet av 13. juni 2012 understreket at som hovedregel skal skriftlig saksgang benyttes. Derfor må stedlig kontroll kun gjennomføres der det er mistanke om at opplysninger i saken er uriktige. Også for slike kontroller gjelder forvaltningsloven § 14, se forrige punkt.

Hvis Landbruksdirektoratet velger å gjennomføre bokettersyn eller lignende utenfor offentlig kontor, er forholdet omfattet av forvaltningsloven § 15 om granskning. For denne bestemmelsen gjelder samme regler om informasjon og klage som for forvaltningsloven § 14. Den som leder en slik kontroll, skal blant annet opplyse om formålet med kontrollen og hjemmelen for den. De som blir kontrollert har rett til å ha et vitne til stede, og Landbruksdirektoratet skal opplyse om denne retten før kontrollen gjennomføres.

§ 8. Retting av feilutbetalinger

Reindriftsmyndighetene kan rette feil i utbetalt tilskudd, enten ved etterbetaling eller krav om tilbakebetaling av tilskudd fra tilskuddsmottaker.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til utgifter ved foring og flytting som følge av manglende konvensjon mellom Norge og Sverige om reinbeite](#) (Lovdata)

Kommentarer til bestemmelsen

Bestemmelsen brukes i to typetilfeller:

- Landbruksdirektoratet oppdager at det er utbetalt for lite tilskudd mht. tilskuddsvedtaket.
- Landbruksdirektoratet fatter vedtak om avkorting eller tilbakebetaling.

Landbruksdirektoratet kan ikke fatte vedtak om tilbakebetaling eller avkorting etter § 8. Vedtak om tilbakebetaling av tilskudd kan kun skje etter at det er fattet vedtak om avkorting etter forskriftens § 9, eller at vedtak om tilskudd blir omgjort fordi det viser seg at søker ikke oppfylte vilkårene for tilskudd på søknadstidspunktet.

Etterbetaling av tilskudd til søker

Når Landbruksdirektoratet oppdager at det ved feil har blitt utbetalt for lite tilskudd til søker, vil direktoratet utbetale differansen mellom summen som allerede er utbetalt og summen som fremgår av tilskuddsvedtaket. Landbruksdirektoratet informerer søker om etterbetalingen, uten at det fattes noe vedtak. Hovedregelen er at hele differansen etterbetales til søker snarest etter at feilen er blitt oppdaget, enten ved at søker påpeker det, eller ved at direktoratet oppdager det gjennom kontroll eller saksbehandling.

Krav om tilbakebetaling av tilskudd

Hvilke tilfeller omfattes av bestemmelsen?

Etter sin ordlyd gjelder § 8 i alle situasjoner der søker har fått utbetalt for mye tilskudd, også der søker ikke kan lastes for å ha bidratt til feilutbetalingen. For eksempel kan det ha skjedd en feil hos forvaltningen ved utbetaling.

Hovedregel er tilbakebetaling

Landbruksdirektoratets ansvar er å sørge for at bruk av statens midler skjer i tråd med lover og forskrifter. Hovedregelen er derfor at for mye utbetalt tilskudd skal kreves tilbakebetalt. Landbruks- og matdepartementet uttalte i en klagesak at det skal tungtveiende hensyn til før tilbakebetaling kan unnlates.

Bestemmelsen er en «kan»-bestemmelse, slik at Landbruksdirektoratet må foreta en konkret vurdering av om det er rimelig å kreve beløpet tilbake i den enkelte saken. Vurderingstemaet er både om det direktoratet skal fremme krav om tilbakebetaling, og hvor mye som eventuelt mottaker skal kreves å betale tilbake. I den konkrete vurderingen må Landbruksdirektoratet se om de har adgang til å endre eller omgjøre tilskuddsvedtaket etter forvaltningsloven § 35.

I sjeldne tilfeller kan det være aktuelt å ikke kreve tilskuddet tilbakebetalt. Den viktigste forutsetningen for dette er at søker har vært i god tro om feilutbetalingen. For eksempel, kan den uriktige utbetalingen skyldes feil hos Landbruksdirektoratet, uten at søker har hatt grunn til å reagere på utbetalingen.

De fleste som søker om tilskudd etter forskriften er selvstendig næringsdrivende, og det stilles strenge krav til deres aktsomhet. Det er et krav at søkerne har inngående kunnskaper om regelverk som gjelder deres drift, og at de søker i tråd med gjeldende regler for tildeling av tilskudd. I praksis vil dette medføre at det er få tilfeller hvor søker kan få gjennomslag for at de har vært i aktsom god tro.

Når Landbruksdirektoratet vurderer tilbakebetaling, må følgende hensyn veies mot hverandre:

- korrekt oppgjør og

- sikker forvaltning av offentlige midler

mot

- søkers personlige forhold og atferd (innrettet seg etter utbetalingen mv)
- tiden som har gått siden feilutbetalingen
- veiledning fra Landbruksdirektoratet i saken (har tilskuddsmottaker søkt slik veiledning, hvor god veiledningen har vært)
- feil hos forvaltningen.

Det kan også være andre relevante forhold som Landbruksdirektoratet må ta med i vurderingen i den konkrete saken.

I situasjoner med feilutbetaling har tilskuddsmottaker fått tilskudd som han eller hun ikke hadde krav på. Landbruks- og matdepartementet har uttalt at hensynet til korrekt oppgjør og sikker forvaltning av offentlige midler skal som det klare utgangspunktet veie tyngre enn hensynet til at mottakeren kan ha rettet seg etter utbetalingen.

Saksbehandling i saker med tilbakebetaling av tilskudd

Hvis Landbruksdirektoratet har kommet frem til at utbetalt tilskudd skal kreves tilbakebetalt, må det opprinnelige tilskuddsvedtaket omgjøres etter forvaltningsloven § 35, hvis vilkårene for omgjøring foreligger i den enkelte saken.

Omgjøring av vedtak som utløser tilbakebetaling av utbetalt tilskudd regnes for å være til skade for tilskuddsmottaker. Hvis feilen blir oppdaget etter at tilskuddsmottaker har mottatt melding om vedtak, vil en slik omgjøring normalt bare kunne foretas hvis vedtaket er ugyldig, jf. forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c.

I saker der det er blitt utbetalt for mye tilskudd grunnet en feil, vil feilen som hovedregel ha virket bestemmende på vedtakets innhold. Landbruksdirektoratet vil i slike tilfeller mangle hjemmel for å innvilge tilskudd, da vilkårene for tilskudd ikke er oppfylt. Etter den ulovfestede ugyldighetslæren vil tilskuddsvedtaket derfor regnes som ugyldig.

Før vedtaket kan omgjøres, må det sendes forhåndsvarsel til tilskuddsmottakeren etter forvaltningsloven § 16. I slik forhåndsvarsel skal mottaker få informasjon om

- hvilket tilskuddsvedtak saken gjelder
- at vedtaket vurderes omgjort
- hvorfor vedtaket vurderes omgjort
- hvor mye skal kreves tilbakebetalt (hele eller deler av tilskuddet)
- konsekvenser av omgjøringen, for eksempel at tilskuddet skal innkreves ved faktura eller motregnes i fremtidige tilskuddsutbetalinger
- tilskuddsmottakerens adgang til å uttale seg i saken, med en frist for uttalelse. Fristen bør fastsettes slik at tilskuddsmottaker får nok tid til å ivareta sine interesser.

Både vedtak om omgjøring etter forvaltningsloven § 35 og vedtak om tilbakebetaling etter forskriftens § 8 er enkeltvedtak. Tilskuddsmottaker kan derfor påklage begge vedtakene, samlet eller hver for seg, og må få informasjon om klageadgangen i samme brev som vedtak om omgjøring.

§ 9. Avkorting mv.

Dersom tilskuddsmottaker uaktsomt eller forsettlig har gitt feil eller mangelfulle opplysninger i søknaden som har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskuddet, kan hele eller deler av tilskuddet avkortes.

Dersom tilskuddsmottaker i henhold til reindriftsmyndighetenes vedtak driver eller har drevet sin virksomhet i strid med lover og forskrifter for reindriftnæringen, og det er utvist uaktsomhet eller forsett, kan hele eller deler av tilskuddet holdes tilbake inntil forholdet er rettet. Er det ved overtredelsen av slikt regelverk utvist grov uaktsomhet eller forsett, kan hele eller deler av tilskuddet avkortes.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til utgifter ved føring og flytting som følge av manglende konvensjon mellom Norge og Sverige om reinbeite](#) (Lovdata)

Kommentarer til bestemmelsen

Generelt om avkorting

Hva er avkorting og hva er formålet med bestemmelsen?

Avkorting innebærer at Landbruksdirektoratet foretar en reduksjon i tilskuddet, selv som søker i utgangspunktet oppfyller vilkårene for å motta tilskuddet. Hvis søker ikke oppfyller vilkårene for å motta tilskuddet, skal søknaden avslås. Avslag er ikke en avkorting.

Et overordnet mål med avkorting er å sikre forsvarlig forvaltning av fellesskapets midler. Risikoen for avkorting ved feilopplysninger skal skjerpe søkerens aktsomhet ved utfylling og innlevering av søknaden, og bidra til at tilskuddsmottakerne opptre innenfor det fastsatte regelverket. Avkorting har ikke et strafferettslig formål, og anses derfor ikke som straff.

Landbruksdirektoratet «kan» avkorte tilskudd, men skal alltid vurdere avkorting

Bestemmelsen er en «kan»-bestemmelse, som betyr at det hører under forvaltningens frie skjønn om avkorting skal foretas. Selv om bestemmelsen er utformet som en «kan»-bestemmelse, er det klare utgangspunktet at det skal foretas avkorting hvis søker har drevet i strid med det aktuelle regelverket.

Første ledd: Avkorting ved feilopplysninger

Etter § 9 første ledd kan Landbruksdirektoratet avkorte tilskuddet hvis tilskuddsmottaker uaktsomt eller forsettlig har gitt feil eller mangelfulle opplysninger i søknaden, og disse opplysningene har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskudd.

Der Landbruksdirektoratet oppdager at søker har gitt feilopplysninger i søknaden, skal direktoratet alltid vurdere avkorting etter § 9 første ledd. Avgjørelse om å avkorte tilskudd er et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2, og kan påklages av søkeren.

For at Landbruksdirektoratet skal kunne fatte vedtak om avkorting etter bestemmelsen, må enkelte vilkår være oppfylt.

Uriktige opplysninger og innvirkning på vedtakets innhold

En uriktig opplysning (feilopplysning) foreligger når det som er ført opp i søknaden ikke er i samsvar med de faktiske forhold. Hovedregelen er at søkeren må føre korrekte søknadsopplysninger inn i

rett felt i søknaden for å være berettiget tilskudd.

Hvis søker har presisert eller forklart de reelle forhold i kommentarfeltet eller på annen måte, må det vurderes konkret i hver enkelt sak om søker har gitt feil opplysning eller ikke. Hvis opplysninger som er gitt i søknaden gjør at saksbehandler kan behandle søknaden på korrekt grunnlag, er det mye som taler for at søker ikke har gitt feil eller mangelfull opplysning som ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskudd.

Feilopplysningen må i tillegg, ha eller kunne ha gitt mer tilskudd enn, søker har krav på. Bestemmelsens kjerneområde er tilfeller hvor Landbruksdirektoratet gjennom saksbehandling og kontroll (maskinell kontroll og risikobasert kontroll) oppdager feilopplysningen. Hvis søker selv sier fra om feilen uoppfordret, uten at Landbruksdirektoratet har tatt kontakt med søker, bør direktoratet ikke avkorte tilskuddet.

Søker må ha handlet «uaktsomt eller forsettlig»

Det neste vilkåret er om søker har gitt feilopplysningen «uaktsomt eller forsettlig». Dette innebærer at direktoratet ikke kan avkorte tilskuddet hvis søker var i aktsom god tro da feilopplysningen ble gitt. En søker er i aktsom god tro der han eller hun ikke visste, og heller ikke burde visst, at opplysningen i søknaden var feil.

Tilskuddsmottakerne etter forskriften er som hovedregel selvstendig næringsdrivende, og det er strenge krav til tilskuddsmottakernes aktsomhet. Tilskuddsmottaker vil derfor sjelden kunne ha gitt feilopplysninger i aktsom god tro. Det forventes for eksempel at tilskuddsmottaker har full kunnskap om sin drift og regelverket som omfatter driften. Hvis tilskuddsmottaker har problemer med å forstå søknadsskjemaet, forventes det at han eller hun kontakter Landbruksdirektoratet i god tid før søknadsfristen.

Et eksempel på at søker kan ha vært i god tro om en feilopplysning, er der det innvilgede beløpet avviker så lite fra det som er riktig at søker ikke kan klandres for å ikke ha reagert.

Når søker ikke har vært i god tro, foreligger enten uaktsomhet eller forsett.

Uaktsomhet

Bestemmelsen i § 9 første ledd omfatter tilfeller med såkalt simpel uaktsomhet. Simpel uaktsomhet forekommer når tilskuddsmottakeren har opptrådt i strid med det som en alminnelig aktsom person i samme situasjon ville ha gjort.

Ved vurdering av aktsomhetskravet må direktoratet foreta en avveining av flere hensyn, også om det var uklarheter i søknadsskjema, regelverk eller annen informasjon, og om denne uklarheten kunne skape tolkningstvil hos tilskuddsmottakeren. Det ses også hen til tidligere praksis der aktsomhetskravet er blitt vurdert.

Forsett

Vurderingen av forsett er en subjektiv vurdering. Det betyr at Landbruksdirektoratet i den enkelte sak må sannsynliggjøre at tilskuddsmottaker ved sin handling må ha ment å ville tilegne seg en urettmessig utbetaling av tilskudd. Det må foreligge en saklig årsakssammenheng mellom handlingen og den urettmessige utbetalingen.

Avkortingens størrelse

Landbruksdirektoratet kan avkorte «hele eller deler av tilskuddet». Hovedregelen er at tilskuddet skal avkortes med et beløp tilsvarende den urettmessige utbetalingen. For eksempel, hvis feilopplysningen har ført til at tilskuddsmottaker har mottatt 10 000 kroner i uberettiget tilskudd, skal tilskuddet avkortes med 10 000 kroner.

Saksbehandler må likevel alltid vurdere om det er rimelig og forholdsmessig å avkorte et beløp tilsvarende den urettmessige utbetalingen i den enkelte sak, eller om avkortingsbeløpet bør settes høyere eller lavere.

Avkortingsbeløpet bør for eksempel settes høyere hvis søker har gitt feilopplysninger ved flere søknadsomganger. Hvis størrelsen på den urettmessige utbetalingen blir uforholdsmessig høy i forhold til feilopplysningen som er gitt, kan dette tilsi at avkortingens beløp bør settes lavere enn merutbetalingen.

Beløpet som avkortes kan aldri vært større enn søkeres tilskuddsutbetaling i den enkelte søknadsperioden. Det betyr at avkortingsbeløpet ikke kan overstige tilskuddsutbetalingen, slik at tilskuddsmottaker ender opp med å skylde Landbruksdirektoratet penger ut over tilskuddet han eller hun har søkt om.

Andre ledd: Tilbakehold og avkorting ved brudd på regelverk

Første punktum: Tilbakehold av tilskudd ved brudd på regelverk

Bestemmelsen i § 9 andre ledd første punktum gjelder tilfeller der tilskuddsmottaker driver eller har drevet sin virksomhet i strid med lover eller forskrifter for reindriftsnæringen. I tilfeller der det er utvist uaktsomhet eller forsett, kan Landbruksdirektoratet holde tilskuddet tilbake inntil søker har rettet forholdet.

For at Landbruksdirektoratet skal kunne bruke bestemmelsen i § 9 andre ledd første punktum, må enkelte vilkår være oppfylt.

Vilkår om brudd på lover eller forskrifter for reindriftsnæringen

Det må foreligge brudd på lover og forskrifter for reindriftsnæringen. I tillegg til reindriftsloven med tilhørende forskrifter og forskrifter til reindriftsavtalen, kan et slikt regelverk for eksempel være dyrevelferdsloven med tilhørende forskrift.

Det at bruddet må foreligge, betyr at det må være fattet et vedtak der det er konstatert et brudd på regelverk som er begått av tilskuddsmottaker. Da forvaltningslovens utgangspunkt er at vedtak skal iverksettes straks, vil ulovlig forhold etter § 9 andre ledd foreligge selv om det aktuelle vedtaket er påklaget, med mindre det er gitt utsatt iverksettelse etter forvaltningsloven § 42.

Krav om utvist skyld

I tillegg til at brudd på regelverk for reindriftsnæringen må være konstatert i et vedtak, må tilskuddsmottaker ha utvist skyld ved brudd på dette regelverket. Bestemmelsen i § 8 andre ledd første punktum, der Landbruksdirektoratet har adgang til å holde tilbake tilskuddet, krever at tilskuddsmottaker har utvist simpel uaktsomhet eller forsett.

Om simpel uaktsomhet

Simpel uaktsomhet forekommer når tilskuddsmottakeren har opptrådt i strid med det som en alminnelig aktsom person i samme situasjon ville ha gjort.

Tilskuddsmottakerne etter forskriften er selvstendig næringsdrivende, og det er strenge krav til tilskuddsmottakernes aktsomhet. Tilskuddsmottaker vil derfor sjelden kunne ha brutt regelverket for sin egen drift uten å ha utvist uaktsomhet. Det forventes for eksempel at tilskuddsmottaker har full kunnskap om sin drift og regelverket som omfatter driften.

Om forsett

Vurdering av forsett er en subjektiv vurdering. Hva som omfattes av forsett, er beskrevet i kommentarer til § 9 - Om simpel uaktsomhet.

Hvor mye tilskudd skal holdes tilbake?

Landbruksdirektoratet må i den enkelte sak foreta en vurdering av hvor mye av tilskuddet skal holdes tilbake. Hovedregelen er at beløpet som holdes tilbake må være stort nok til å legge press på tilskuddsmottaker til å rette opp ulovligheter i hans eller hennes drift, men heller ikke så stort at det oppleves som grovt urimelig og forringer tilskuddsmottakerens økonomi.

Tilbakeholdsrett bortfaller når søker har rettet opp forholdet

Hvis søker har rettet opp forholdet og innrettet sin drift slik at den er blitt lovlig, kan Landbruksdirektoratet ikke lenger holde tilskuddet tilbake. Det betyr at pålegg myndighetene om retting av ulovlig forhold som er oppfylt på søknadstidspunktet, ikke kan tjene som grunnlag for tilbakehold.

Det er tilskuddsmottaker som har bevisbyrden for at det ulovlige forholdet er rettet. Det betyr at tilskuddsmottaker må fremskaffe opplysninger og dokumentasjon som er nødvendig for å sannsynliggjøre at det ulovlige forholdet er blitt rettet. Tilskuddsmottaker kan for eksempel sende inn vedtak om at hans eller hennes drift er brakt i lovlige former.

Andre punktum: Avkorting av tilskudd ved brudd på regelverk

Etter § 8 andre ledd andre punktum kan Landbruksdirektoratet avkorte heler eller deler av tilskudd hvis tilskuddsmottaker i henhold til reindriftsmyndighetenes vedtak driver eller har drevet sin virksomhet i strid med lover og forskrifter for reindriftsnæringen, og det er utvist grov uaktsomhet eller forsett.

Bestemmelsen har samme vurderingstema som § 9 andre ledd første punktum, men er forbeholdt de grovere tilfeller av regelverksbrudd. Til forskjell fra § 9 andre ledd første punktum om tilbakehold av tilskudd, kan Landbruksdirektoratet foreta avkorting etter § 9 andre ledd andre punktum også der det ulovlige forholdet har blitt rettet, hvis tilfellet er grovt nok.

For vurderingen av vilkårene om brudd på regelverk som er konstatert ved reindriftsmyndighetenes vedtak og krav om utvist skyld, vises til kommentarer til § 9 - Vilkår om brudd på lover eller forskrifter for reindriftsnæringen og Krav om utvist skyld.

Om grov uaktsomhet og forsett

Ved grov uaktsomhet dreier det seg om et markert avvik fra alminnelig handlemåte for en alminnelig aktsom person i samme stilling og situasjon. Dette er en objektiv vurdering. Vurderingen er den samme som for simpel uaktsomhet, men i tilfellet med grov uaktsomhet må tilskuddsmottakerens handlinger utløse sterk bebreidelse.

Vurderingen av forsett er en subjektiv vurdering. Det betyr at Landbruksdirektoratet i den enkelte

sak må sannsynliggjøre at tilskuddsmottaker driver eller har drevet sin drift i strid med lover eller forskrifter for reindriftsnæringen. I enkelte tilfeller er dette konstatert i reindriftsmyndighetenes vedtak om regelverksbrudd. I andre tilfeller kan det være vanskelig å avgjøre om forsett foreligger. Det er derfor bedre at saksbehandleren vurderer forholdet etter krav om grov uaktsomhet, da dette er en objektiv vurdering.

[Landbruksdirektoratet skal foreta en konkret vurdering i hver enkelt sak](#)

Selv om utgangspunktet er at Landbruksdirektoratet skal foretas avkorting ved brudd på regelverk som er nevnt i § 9 andre ledd, må direktoratet likevel foreta en konkret vurdering i hver enkelt sak om det bør reageres med avkorting i tilskudd eller ikke. I tillegg må Landbruksdirektoratet vurdere hvor mye av tilskuddet som skal avkortes.

Vurderingen skal gjøres på bakgrunn av avveining av relevante momenter. I norsk rett stilles det et skjerpet aktsomhetskrav til næringsdrivende, slik at det forventes at lover og forskrifter som har direkte betydning for hans eller hennes næring, blir overholdt.

Graden av eventuell avkorting bør stige proporsjonelt med alvorligheten av handlingen som førte til brudd for relevant regelverk, i tillegg til vurderingen av driftsøkonomiske konsekvenser for den aktuelle tilskuddsmottakeren. For å ivareta likebehandlingsprinsippet bør det ses hen til tidligere behandling av lignende saker. Vurdering av avkorting i saker med samme faktum skal være lik uavhengig av hvor i Norge søker har sin drift.

Beløpet som avkortet kan aldri være større enn søkers tilskuddsutbetaling i den enkelte søknadsperioden. Det betyr at avkortingsbeløpet ikke kan overstige tilskuddsutbetalingen, slik at tilskuddsmottaker ender opp med å skylde Landbruksdirektoratet penger ut over tilskuddet han eller hun har søkt om.

§ 10. Innkreving av tilbakebetalings- eller avkortingsbeløp

Differansen mellom utbetalt beløp og berettiget tilskudd som følge av vedtak om tilbakebetaling etter [§ 8](#) eller avkorting etter [§ 9](#), kan kreves tilbakebetalt fra tilskuddsmottakeren eller motregnes i senere tilskuddsutbetalinger.

Dersom tilskuddsmottakeren ikke var i aktsom god tro om utbetalingen, kan renter kreves fra det tidspunkt tilbakebetalingskravet er kommet fram til mottaker. Ved grov uaktsomhet eller forsett kan renter kreves fra tidspunktet for utbetaling av det urettmessige tilskuddet. Rentefoten skal settes lik den rentefot som til enhver tid er fastsatt av Finansdepartementet i medhold av [§ 3 i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.](#)

Kilde: [Forskrift om tilskudd til utgifter ved foring og flytting som følge av manglende konvensjon mellom Norge og Sverige om reinbeite](#) (Lovdata)

Kommentarer til bestemmelsen

Første ledd: Differansen

Bestemmelsen i § 10 omfatter regler for innkreving av differansen mellom utbetalt tilskudd og det beløpet som kreves tilbakebetalt som følge av vedtak om avkorting og tilbakebetaling. Før Landbruksdirektoratet kan kreve tilbakebetaling, må vedtaket om tilskudd omgjøres etter forvaltningsloven § 35. Se kommentarer til § 8 – Krav om tilbakebetaling av tilskudd.

Om motregning

I § 10 første ledd er det angitt en selvstendig hjemmel til motregning i fremtidige tilskuddsutbetalinger. Det betyr at Landbruksdirektoratet ikke trenger å gå veien om ulovfestede motregningsregler i slike tilfeller.

For å kunne motregne feilutbetalt tilskudd i fremtidige tilskuddsutbetalinger må Landbruksdirektoratet først sende faktura på beløpet som feilutbetalt tilskudd utgjør. Først når faktura ikke er blitt betalt innen fristen i fakturaen, kan direktoratet foreta motregning.

Før direktoratet foretar motregning, må direktoratet alltid sendes en motregningserklæring til den som vedtaket om tilbakebetaling gjelder. Erklæring kan ikke sendes før faktura på tilbakebetaling er forfalt. Beslutning om å foreta motregning er ikke et enkeltvedtak og kan ikke påklages.

Valg mellom motregning og innkreving av faktura

Det er Landbruksdirektoratet som foretar valget mellom å innkreve tilbakebetalingsbeløp ved faktura og oppfølging av denne, og motregning av tilbakebetalingsbeløpet i fremtidige tilskuddsutbetalinger.

Det må foretas en konkret vurdering ved valg mellom innkreving av motregning – hva som er mest tidseffektivt og enkelt.

Andre ledd: Renter

Utgangspunktet i norsk rett er at det ikke kan kreves renter uten hjemmel. Det betyr at den aktuelle forskriften må inneholde en bestemmelse om renter for at disse skal kunne kreves ved tilbakebetalingskrav.

I § 10 tredje ledd er det åpnet for at det kan kreves renter ved krav om tilbakebetaling. Renter beregnes fra to forskjellige tidspunkt:

- for mottakere som ikke var i aktsom god tro om utbetalingen – fra tidspunktet tilbakebetalingskravet er kommet frem til mottaker
- for mottakere som har utvist grov uaktsomhet eller forsett – fra tidspunktet for utbetaling av urettmessige tilskuddet.

For begge tilfeller er rentefoten lik den som er satt i lov om renter ved forsinket betaling § 3.

Bestemmelsen skal fungere som et insentiv til søker om å melde fra om mottak av uberettiget tilskuddsbeløp, i stedet for å beholde beløpet inntil det eventuelt blir krevd tilbake. Regelen har også til hensikt å forhindre at feilutbetalinger skjer ved at risikoen for å bli ilagt renter skal skjerpe søkerens aktsomhet ved utfylling og innlevering av søknader om tilskudd.

Vilkåret om at tilskuddsmottaker må ha handlet uaktsomt eller forsettlig innebærer at det ikke kan kreves renter dersom tilskuddsmottaker var i aktsom god tro.

§ 11. Klageadgang

Vedtaket fattet av Landbruksdirektoratet etter denne forskriften kan påklages til Landbruks- og matdepartementet etter [forvaltningslovens](#) regler.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til utgifter ved foring og flytting som følge av manglende konvensjon mellom Norge og Sverige om reinbeite](#) (Lovdata)

Kommentarer til bestemmelsen

Vedtak fattet med hjemmel i konvensjonsforskriften kan påklages i samsvar med reglene i forvaltningslovens kapittel VI.

Klagebehandlingen skjer ved at Landbruksdirektoratet tar stilling til klagen først. Hvis Landbruksdirektoratet opprettholder sitt vedtak, blir saken sendt til LMD for endelig behandling.

Den som søker om tilskudd etter konvensjonsforskriften, skal få informasjon om klageadgang i vedtaket. Orientering om klageadgang skal inneholde opplysninger om klagefrist og adresse hvor klagen kan sendes.

§ 12. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. juli 2021.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til utgifter ved foring og flytting som følge av manglende konvensjon mellom Norge og Sverige om reinbeite](#) (Lovdata)

Kommentarer til bestemmelsen

Ingen kommentarer